

Identifikace a udržitelnost Terapeutické krajiny ve specifické území lázeňských míst

Schlanger, Och, Šimek a kol.

Hlavním cílem projektu je identifikace, udržitelnost a rozvoj ozdravné a léčebné funkce lázeňské kulturní krajiny. Projekt užívá pro označení krajiny s touto funkcí pojem TERAPEUTICKÁ KRAJINA (dále jen TK). Aplikační garant, město Františkovy Lázně, podpořené veřejným zájmem Sdružení lázeňských míst, požaduje řešit ve shodě s hlavním prioritním cílem „zachování a obnovu struktury a přirozených funkcí krajiny, přírodních stanovišť a ekosystému ve Františkových Lázních a přirozeném okolí“. Ozdravná a léčebná funkce TK bude experimentálně ověřována přístupem medicíny založené na důkazech. Výstupy jsou aplikovatelné. Změny klimatu a Nařízení vlády č. 430/2017 Sb. jsou rámcem projektu. Model bude inspirativní pro ostatní lázeňská místa, především K. Vary a Mariánské Lázně.

Návrh projektu identifikace, udržitelnost a rozvoj naplňuje cíle programu inovací přístupu k využití stávající a rozšířené znalostní základny dostupné v ČHMÚ (klimatologie, ovzduší, hydrosféra), ve Zdravotním ústavu Ústí nad Labem (vlivy na zdraví populace) a v Referenčních laboratořích Přírodních léčivých zdrojů. Přehled minulého vývoje zdraví populace za posledních deset let a návrhy opatření ke zlepšení ovzduší, hydrosféry a fenologie budou ověřovány preklinickým výzkumem ozdravného a preventivního vlivu TK na vybraných případech lázeňských pacientů a vybraných případů obyvatel TK (kazuistika). Pro naplnění priorit PP1 projekt vyvine a navrhne účinná adaptační opatření v lokálním a regionálním měřítku na základě metodického přístupu zahrnujícího i nákladovou kontrolu a posouzení dopadů regulace. V rámci pojetí Terapeutické krajiny výzkum zahrne vedle tradičních informací o složkách životního prostředí (ovzduší, vody, půdy, krajiny, lesa, biologické rozmanitosti, horninového prostředí) významnou problematiku návazností přírodních léčivých zdrojů (léčivých minerálních vod, peloidů (rašelina, slatinné zeminy, plyny, klima apod.) Z hlediska krajinářské architektury je terapeutický účinek krajiny založen na zvýšené míře souladnosti lidské kultury a přírodní spontaneity. Obě skupiny faktorů v historických souvislostech formovaly skladebné prvky krajiny tak, že pobyt v harmonické kulturní krajině zbavuje člověka nejistoty, tísně a obav z

budoucnosti. K vnímání těchto subjektivních pocitů jsou různí lidé rozdílně vybaveni a jsou odlišně vnímaví. Účinek krajinné struktury, přítomnost harmonizujících prvků a jejich vzájemné uspořádání v komplementární celek působí často podprahově, nevědomky a spíše smyslově než na základě racionálních poznatků, znalostí a logicky uspořádaných faktů. Vznik harmonické kulturní krajiny (terapeutické krajiny) má jasně definovatelné příčiny, které jsou však často povrchnímu pohledu skryté.